

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Községeknél és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyilt-terben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye anyagi és szellemi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

35. Zemplénmegye alispánjától.
eln. sz.

Elnöki körlevél.

Miután a t. megyei bizottság legközelebbi évnegyedes közgyűlése összeülését rendszerint határnapja a pünkösdi ünnepekkel összeesik: azt az elnöklő megyei főispán ö méltóságával egyértőleg, ezennel a jövő júniushó 12-ik napjára tűzöm ki, akként, hogy az állandó választmány ülései júniushó 8-án és szükség esetében 9. és 10-én, a bizottsági közgyűlés pedig 12-én s következő napjain tartassanak, — azon további megjegyzéssel, hogy az alkalommal eszközendő választások — tekintettel a közbejövő vasárnapra — csak 13-án kedden, a közgyűlés 2-ik napján lesznek megejtendők.

Ezen közgyűlés nevezetesebb tárgyai:

I. V á l a s z t á s o k.

1. A Gerzanics Béla lemondása által a homonnai járásban megüresült szolgabírói segédi állomásra.
2. A Mándy István szolgabírói segéd áthelyeztetése által megüresült sztrópkói szolgabírói segédi állomásra.
3. A Barczányi Imre lemondása által a képviselő-választásokat vezető központi választmány egyik tagja helyére egy választmányi tag választatása.

II. E g y é b t á r g y a k.

1. A földmívelési ipar- és kereskedelmi minisztérium folyó évi áprilishó 28-án 7312. sz. alatt kelt intézvénye, amelyben a belügyminiszterrel egyetértőleg a megyét marhavágási és húsárulási szabályzat alkotására hívja fel.

2. A szokott folyó ügyek.

Tisztelettel kérem fel tehát a t. megyei bizottság minden egyes tagját, — és illetőleg az állandó választmány t. tagjait, hogy a fentebb kitűzött összeülésekre megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Sátoralja-Ujhelyben, 1876. évi májushó 13-án.

MATOLAY ETELE,
alispán.

A Tiszán inneni egyházi kerület közgyűlése 1876. május. 3.

(Folytatás.)

B. Vay Miklós elnök előadta, hogy szóval jelentetett miszerint Pálóczi Horvát Ödön, ki a magát előttünk örök emléküvé tett család fentartása czélából lett P. Horvát Simon és Mária örökösévé, azon szomorú állapotra jutott, hogy most az előttünk örök becsü porok nyughelye árverésre fog bocsáttatni. Méltó tehát, hogy eszmét cseréljünk a felett, hogy az iskola kára nélkül nem lehetne-e ezen családot megmentenünk?

Kovács K. Szatmári Pál, Ragályi György, Bernát E. Pajzos J. kegyeletől áthatva szoltak ezen ügyhöz, s a megállapodás az lett, hogy Böszörményi József, Kovács K. és Makai Dániel megbizatnak, hogy a lehető legbölcsebben járjanak el, szemök előtt tartva mind a család iránt való kegyeletet, mind a főiskola iránt való köteleességünket.

Heves vitára adott alkalmat a hevesi egyház ügye. Ezen egyház ugyanis Nagy Károly bereczkii lelkészt választotta meg lelkészül. Az egyházi megye ezen választást nem erősítette meg, mert azon állomás nem halál által üresedett meg, és így a törvények értelmében más egyházi megyében szolgáló lelkészt nem volt szabad választaniok.

Prágai Lajos esperes a hevesi egyháznak azt a jogot is megadta, hogy segéd lelkészt is választhatnak, de csak az alsó borsodi egyházi megyéből.

A e. megye eljárását helyeselték Fodor, Török, Debreczeni Gábor, Dr. Bódogh Albert és Bódogh Károly. A választott lelkész megerősítését kívánta Bernáth E.

A választás semmisnek tekintetett s az e. megye új választás elrendelésével bizott meg.

Ezen ügy adott alkalmat a lelkészek választásáról szóló törvény azon pontjának magyarázatára, mely azt mondja, hogy a nem halál által megüresedett egyház, ha lelkésze más, nem halál által megüresedett helyre választatott meg, segéd lelkészt is választhat.

Bata József, Lovas, Fodor, Török helyesnek tartják az alsó borsodi e. megye azon magyarázatát, hogy az ilyen egyházak csak az e. megye területén levő lelkészek vagy segéd lelkészek közül választassanak. Bernáth ezen esetben a választást nem tartja így megszorítandónak. A többség az alsóborsodi magyarázatot tette határozattá.

Ugyancsak az alsóborsodi e. m. indítványára egyhangulag elhatározta az e. kerület, hogy az egyes egyházaknál azok, akik fizetési kötelezettségöknek 3 évig eleget nem tesznek, tehát 3 évre tartoznak, szavazási joggal nem bírnak. Választás alkalmával thát már a szavazók összeírásakor ki kell tüntetni, hogy, az illető eleget tett-e tartozásának?

Ragályi György felszólalására egyhangulag elfogadtatott, hogy a lelkészek és tanítók fizetéseket ne maguk szedjék be, hanem a gondnokok s ök adják át az illetőknek.

Az ülésnek folytatása délután 5 órára tüzetett ki.

Május 3-án d. u. 5 órákor mindenk előtt az e. ker. aljegyzőre beadott szavazatok bontattak fel. Ezen alkalommal már a mult szavazáskor legtöbb szavazatot nyert Mitrovics Gyula főiskolai lelkész és tanár és Terhes Barna pataki lelkész jelöltettek ki. M. 184, T. 162 szavazatot kapott; így Mitrovics 22 többséggel e. ker. aljegyzővé választatott.

A szavazatok felbontásakor figyelmet keltett a csomonyai szavazat, mely azt mondja, hogy az egyház sem egyikre sem másik jelöltre nem szavaz, mert a lelkész felvilágosítása szerint arról győződtek meg a hívek, hogy a jelöltek egyházunk tanait nem hiszik és vallják. Aláírva csak a lelkész, Makai Endre, volt. Bernát, Nagy Pál, Pajzos, Prágai, Kovács, Lovas, dr. Bódogh Bata, Laki a lelkészt megrovandónak tartják, mert nem a szavazáskor van helye az ilyen nyilatkozatnak, hanem irodalmi téren. Török azt véli, hogy azért nem lehet büntetni mert meggyőződését kimondja.

Míthogy az illető lelkész okával sérti az e. kerületet és a két jelöltet, hibázott; tehát az e. ker. elé idéztetik s meg fog dorgáltatni. Szavazatot pedig nem adott, ezért a szokásos díjt fogja fizetni

A főiskolai számvevőszék jegyzőkönyve tárgyalása alkalmával tudomásul vétetett, hogy a Fáy Ferencz féle perben az első bíróság kedvezőleg ítél; az alperesek a kir. táblához fellebeztek. A perből kimaradt két kötvény behajtása is meg van indítva az edelényi járásbírósnál.

Az esperesi hivatalok utasítottak, hogy az 5 frtot nem haladó tartozásokat az egyházak látogatása alkalmával szedessék be.

A kötvények betábláztatása a gazdasági választmánynak már kötelességévé van téve; erről ugyan még írásban nem tett az jelentést, de A. J. közigazgató szóval felemlitette, hogy az ilyen be nem táblázott kötvények vagy az egyes egyházak tartozásai, vagy az alapítókéi.

Míthogy némelyeknél a töke a kölcsönadás után csakhamar veszélyben forog, határozottatott, hogy jövőre háromszoros biztosíték es első helyen betáblázás szükséges s a telekkönyvi kivonat és becslevél is felmutatandó.

Míthogy az 5000 frtba került görög szótár kiadásához a gazdasági választmány az e. ker. tudta nélkül fogott, jövőre a nagyobb művek kiadására előre engedélyt kell kérnie s a bizományosoknak meg fog hagyatni, hogy jövőre az átvett könyvekről czimenként számoljanak.

Szücs István rajztanár 600 frt. fizetése az ujabban rárótt 10 óráért 150 frttal emeltetett.

Dr. Kun Zoltán főiskolai orvos 900 frt. fizetése 1000 frtra emeltetett, mivel a törvényeséki orvostant hetenként 2 órán tartozik tanítani.

A főiskolai pénztárból szüretkor 600 frtot raboltak el. A kályha mellett törték be a téglafalat. A tettest a városi bíróság nem tudta ki nyomozni. Gyanu a bajulusok ellen volt, kiknél a kályhalyuk vasajtájának a kulcsa áll. — A kir. ügyész fog felkéretni, hogy újabb nyomozáshoz kezdjen s hasonló esetek kikerülése czéljából a pénzek és kötvények elhelyezésére Wertheim szekrényt fognak vásárolni.

Ülés vége 7 órakor; folytatása május 4-én 8 órára tüzetett ki.

(Folyt. köv.)

1876-ik évi XIII. törvényczikk a cseléd és gazda közötti viszony szabályozásáról, a gazdasági munkásokról és napszamosokról.

[Szentelést nyert 1876. évi áprilishó 3-án. Kihirdetett az országgyűlés mindkét házában 1876. évi áprilishó 8-án.]

Kapható Lövy Adolf könyvkereskedésében.

I. FEJEZET.

A cselédekre vonatkozó általános intézkedések.

1. §. A cseléd és gazda közötti viszony a két fél között közös meeggyezéssel létrejött írás- vagy szóbeli szolgálati szerződésen alapul.

Az, ki magát szerződésileg bizonyos háztartási vagy gazdaság körüli személyes és folytonos szolgálatoknak legalább is egy havi időtartamon át bérért való teljesítésére kötelezi, cselédnek.

az pedig, ki a szolgálati szerződésnél fogva a cseléd bérét kiszolgáltatni köteles, g a z d a n a k nevezetik.

2. §. A cseléd, a fentebbiek alapján történt szolgálatba való lépésével a gazda, illetőleg családja háznépének tagjává válik, miből mindkét félre nézve a pusztán anyagi kötelezettségeken túlmenő, a jelen törvényben körülírt viszonyos jogok és kötelezettségek támadnak.

3. §. Nem tekintethetnek cselédeknek:

a) azok, kik tudományos előkészültséget és

általában magas műveltséget feltételező, habár folytonossággal tartó szolgáltatásokat teljesítenek.

b) azok, kik személyes és bizonyos időre folytonos, de nem háztartási vagy gazdasági teendőkre vannak lekötelve, mint például kereskedők, iparos-segédék, tanoncok, gyári és iparos munkások stb.; végre

c) azok, kik háztartási és gazdasági teendőkre ugyan, de naponkénti díjazás mellett, vagy bizonyos részért vannak lekötelve, például háztartások, részes munkákat teljesítők, szakmunkások, varrónők, stb.

4. §. Családi viszonyok között a cselédség fogadása rendszerint a családtól illeti, de a házközel és belszolgálatra való cselédeket a ház asszonya is fogadhat fel, nézetkülönbség esetén azonban a férj szava ezekre nézve is döntő, ki ily cselédet, ha már szolgálatban állott, a törvényes felmondási idő megtartása mellett elbocsáthat.

5. §. A férj, illetőleg családfelelő cselédfelvételgondosi és elbocsátási jogát megváltoztatja is átruházhatja, ez átruházásának megváltozása azonban kétség esetében bebizonyítandó.

6. §. A ki mint cseléd akar alkalmaztatni, annak saját személye felett törvény szerinti szabadon kell rendelkeznie.

7. §. Ha atyai hatalom vagy gyámság alatt álló egyén akar beszedődni, arra az atya vagy gyám beleegyezése szükséges.

Ha az atya vagy gyám a beleegyezést alapos ok nélkül megtagadja, az a cselédügyben illetékes első fokú hatóság (113. §.) pótolhatja, fenmaradván az atyának vagy gyámnak felügyelési, esetleg fellebezési joga, mely utóbbi azonban végleges elintézéséig a hatósági felelősséget határozatnak fogantatását meg nem akadályozhatja.

8. §. A cselédkönyv (69. §.) előmutatásával történt beszedés a gazdára nézve azon jogi vélelmet állapítja meg, hogy a beszedés az atya vagy gyám beleegyezésével történt.

9. §. Férjnél levő asszonyok, ha férjeik ellenik, nem léphetnek szolgálatba. Kivételnek e szabály alól a férjeiktől törvényesen, akár ideiglenesen, akár végképen elvált asszonyok.

10. §. Ha ideiglenes szabadsággal elbocsátott katonai, hadi-tengerész vagy honvéd cselédnek szegődik, s a katonai hatóság által behivatik, a cselédségi szerződés ereje minden kárpótlás nélkül megszűnik.

Hasonló eset áll azokra nézve is, kik újonczállítás alkalmával besoroztatván, katonai szolgálatuk megkezdésére behivatnak.

Ellenben ha tartalékos vagy honvéd, a törvényszerű évenkénti gyakorlatra behivatik, ez a cselédségi viszonyt meg nem szünteti, s az ily cseléd magát, ha az alól a gazda fel nem menti vagy azzal egy időre másképp ki nem egyezik, helyettesítettni tartozik. Ki e helyettesítést nem teljesíti, a gazdát távollétének idejére bérének arányában kárpótolni köteles.

Katonai szolgálatba való önkéntes beállítás esetében pedig a cseléd a gazdának kártérítéssel tartozik.

A szolgálati szerződésről.

11. §. A szolgálati szerződés úgy írásban, mint szóval is köthető.

12. §. A szerződés feltételeinek megállapítása a felek szabad egyezkedésétől függ.

13. §. Érvénytelen azonban az oly szerződés

mely meghatározott számú évek, hónapok, hetek vagy napok számában ki nem fejezhető, tehát bizonytalan időre kötöttik vagy amely legalább annyiban korlátozva nem lenne, hogy mindkét fél a jelen törvény értelmében megengedett felmondás után a szerződéstől visszalephessen.

14. §. A jó erkölcsökbe vagy törvénybe ütköző cselekményekre, dacára az ellenkező szerződésnek, senki sem kötelezhető.

15. §. Ha a szerződés alkalmával foglalt is adótt és elfogadtatott, az csak annak bizonyítékául szolgál, hogy a szolgálati szerződés tényleg megkötött.

A foglalt bármely csekély összegből állhat, s az — ha csak szegődéskor az ellenkező ki nem kötetett — a kialakított bére betudandó.

16. §. A foglaltat visszatérítve a szerződés érvényét nem szünteti meg; kivételnek azon esetek, amelyben a cseléd a jelen törvény (10. és 22. §§.) értelmében nem köteles szolgálatba lépni.

17. §. Ugyanazon időre több helyre szegődni, vagy több gazdától venni fel foglaltot, 5 frttól 20 frtig terjedő bírság vagy két forintot egy napra számítva, megfelelő elzárás büntetés terhe alatt tilos.

18. §. Azon cseléd, ki több gazdához szegődött, vagy több gazdától vett fel foglaltot, azon gazdához köteles szolgálatba lépni, akivel a 11. §. értelmében legelőször szerződött — ha ez őt elfogadni akarja. — A többieknek, — mennyiben a megelőző szerződésről tudomásuk nem volt, — az általok netán adott foglalt visszatérítésén kívül a cselédszerzési díjak és költségek, ugyszintén egyébként netán szenvedett káruk a cseléd által megtérítendő.

19. §. A gazda, ki egy előbb törvényesen elszegődött cselédet tudva felfogad, a foglaltot vesztí és ezenkívül 10—40 frtig terjedő bírsággal fenytendő.

20. §. Megkötöttén a jelen törvény értelmében a szerződés, a gazda köteles a fogadott cselédet elfogadni, az pedig tartozik szegődési helyére belépni s ez utóbbi ennek ellenében nem érvényesítheti azt, hogy előbbi gazdájával újból egyezett.

21. §. A szerződés megkötése után nem köteles a gazda a cselédet elfogadni;

a) ha a gazda a cseléd hüségére vagy erkölcsi magaviseletére utólag alapos kifogásokat érvényesíthet, vagy ha a cselédre nézve azon esetek valamelyike áll be, melyik miatt az 52. §. értelmében a gazda jogosítva van, cselédét rögtön vagy felmondás nélkül elbocsátani;

b) ha a cseléd előbb észre nem vett undorító vagy ragályos nyavalyában szenved;

c) ha a cseléd már előbb szolgálatába beállani vonakodott;

d) ha a gazdát időközben véletlen elemi csapás, árvíz vagy tüzvész érné, mely miatt cselédei számát apasztani kénytelen volna.

Ezen esetekben azonban a gazda a cselédet legfeljebb három nap alatt tartozik értesíteni s a foglalt visszatérítésére — kivéve a d) esetét, melyben azt elvesztí — igényt tarthat.

22. §. A szerződés megkötése után nem köteles a cseléd szolgálatba lépni:

a) ha időközben oly betegségbe vagy állapotba esik, mely őt a szolgálatra képtelenné teszi;

b) ha a női cseléd férjhez megy és a férj bele-

diszkötésben. Aztán az „Üstökös“ quart, az „Igazmondó“ kis és a „Hon“ rengeteg nagy folio formatumai, rettenetes szorultságban s nagy hódítási vágyat árulva el a második fal iránt is.

Az égyik ablaknál egész a padozatig felérő, vastag és fényes levelű délszaki növények egész lustag képeznek: egész kis kert a szoba közepén. A hátsó fal mellett több üveg-szekrény, abban becses emlékek, jelentőségteljes alkalmak határkövei: aranytoll, a kolozsvári ajándéka: egy csaknem megszólaló kakas, porcellánból, a hertelendi gyárból, ajánlva Kakas Mártonnak; Petőfinék, Jókainéknak és saját magának olajfestésű arcképei, amiket ő maga festett — mert hiszen mikor Pápan egy szobában lakott Petőfivel és Orlay Petries Somával, akkor ő még pictornak készült, s bizon azon a pályán se maradt volna hátul, — azután Deák Ferencz és a saját faragványai fából és elefántcsontból, tömördek emlékalbum és diszkönyv, értékes billikomok, diplomák, amikkel úgy tisztelték meg egyesek, társulatok és mindenféle testületek.

A szoba másik asztalán ott van a biblia két óriási kötetben Dóré gyögyörű rajzaival. Kedvenc olvasmánya volt már ifjú korában is, s mint az a buzgó keresztény családnál, s mint irányán is észrevehető, ez volt a gyermek lelkének első képezője. Aztán van ott egy nagy kapcsos könyv, tele fehér lapokkal. A lapok között hozzá intézett levelek nevezetes emberektől, minő Kossuth, Deák, Garibaldi, a magyar irodalommal foglalkozó tudósok, költők és kiadók valamennyitől s nevezetes kortársainak legtöbbjétől, „Ez a könyv egykor — mondá — sok mindenfelé fog világot vetni, ami most homályban van.

egyezését általában megtagadja, hogy neje szolgálati viszonyba lépjen;

c) ha a cselédre időközben oly örökség száll, mely annak jelenlétét szükségessé teszi, ez esetben azonban alkalmas helyettesről tartozik gondoskodni;

d) ha a cseléd a nélkül, hogy ez a beszedés alkalmával kikötöttet volna, az kívántatnák, hogy gazdáját kövesse akkor is, midőn az lakását állandóan más községbe teszi át;

e) ha családja viszonyai úgy változnak, hogy honlété elkerülhetetlen szükségessé vált.

Mindezen körülmények szükség esetén bizonyítandók s a cseléd köteles a felvett foglaltot visszatéríteni, kivéve a c) esetét, ha alkalmas helyettest állított.

23. §. Azon gazda, ki a szegődött cseléd befogadását a 21. §. esetein kívül megtagadná, az adott foglaltot vesztí és a cselédet ép úgy kártalanítani tartozik, mint a szolgálatból alapos ok nélkül való elbocsátás esetében (54. §.)

24. §. A cseléd pedig, ki 22. §. esetein kívül azon szolgálatba, melyre szegődött beállani vonakodik, a gazda kívánatára arra hatóságilag kényszerítendő.

25. §. Ha a kényszer-rendszabályok cselédhez nem vezetnének, akár találjon a gazda más cselédet akár nem, köteles a cseléd a gazdának az okozott kárt megtéríteni s a foglaltot visszaadni, azonfelül pedig 2—20 frtig terjedő bírsággal, fizetési képesség esetében megfelelő (107. §.) elzárással fenytendő.

(Folytatása köv.)

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A belügyminiszter a cselédkönyvek kiadására jogosított hatóságokat utasította, hogy cselédkönyvekre vonatkozó szükségleteik kielégítése végett közvetlenül a m. kir. egyetemi nyomda igazgatóságához forduljanak. Minden már bekötött és kellelőleg átfűzött cselédkönyv ára 10 kr. A 15 kros bélyegjegyek a kiadás alkalmával ragasztandók az egyes könyvekre. Az eddigi cselédkönyvekből csak azok maradhatnak a meglévő készlet elfogytaig használatban, amelyekben az eddig érvényben volt törvényhatósági cselédrendtartás szakaszai kinyomatva nincsenek.

A földmivéls- ipar s kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélye folytán a mérték-hitelesítő hivatalok tisztviselői a felek kívánatára a helyszínen is hitelesíthetik a mérlegeket, ha ez a mérték-hitelesítő hivatal teendőinek megakasztása nélkül eszközölhető. Ily esetben a hitelesítőnek a rendes hitelesítési díjakon felül — többeknél a részükre teljesített munkához képest aránylag fizetendő — egéssz napi 4 frtnyi, fél napi 2 frtnyi díj jár, s megtérítendő a fuvar s a hitelesítésnél használt eszközök szállítási költségei is.

A kereskedelmi és iparkamarák újjászervezésének szüksége évek óta foglalkoztatja az érdekelt köröket, törvényjavaslat is készült már ez ügyben, de azért mai napig is minden a régieben van, s iparosaink és kereskedőink bőségesen meggyőződhetnek, hogy a kamrai intézmény, melynek terheit viselik, s mai szervezetében édes keveset lendít

Van a szobában egy üvegszekrény, tele rakva gyönyörű csigákkal, kagylókkal. Az ósidők történetkönyvének e titkos betűiből, hogy tud ő olvasni! Ha kedves embere érkezik, elmagyarázza, hogy ennek vagy annak a kagylónak minő élete van, minő hőstetteket visz végbe, milyen diplomata. Már a csigákról is irt regényt. „Ebből is látszik — ugymond — hogy a h a l a d á s embere vagyok.“

Íróasztala egyik sarkában ott van felállítva egy sajtáságos kis könyvtár. Apró rézsarku jegyzőkönyvcskéik, valami harminczhat. Itt vannak regényeinek tervei, öt-hat kötetes regény, ugyanannyi lapon.

Rendesen zárt ajtók mellett dolgozik, mint mondók, a reggeli órákban. Olyankor még nem fáradt ki az elme s az elmével dolgozó ember nagyon megbecsülje ezeket az órákat. Ő megbecsüli. Mi kor a muzsákkal társalog, olyankor nincs otthon másnak a világon.

Ha Budapesten van, tíz óra felé feljön a szerkesztőségbe, abba „a műhelybe, a hol tizenkét legénytel dolgozik.“ Ilyenkor, mint aki már elvégezte napi dolgát, derült hangulatu s kifogyhatatlan az adomákban, melyek minden alkalommal tucatszámra jutnak eszébe s szellemes megjegyzésekben, melyekben tul tesz a legelmésebb franczián.

Tavaszzal rendesen kiköltözik a Svábhegyre. Annak a legszebb pontján áll a villája, szőleje, kertje. Ugy irta össze az árát a tollával, s mikor már az övé volt a telek, egy kőbányára tar és kőpász helye, évek során át ritka kitartással és fáradsággal paradicsomot teremtet helyére. Minden virág, minden fa az ő saját ültetménye itten. A

TÁRCZA.

Jókai Mór.

Apró vonások egy nagy emberről.

— Vége. —

Egy jellemrajz írója, kinek följegyzéseiből a jelen adatok némely részletét vesszük, leirta volt dolgozószobáját. Kéltő dolgozószobája az, a muzsák kis temploma, melyben az íróasztal az oltár. És ez az oltár tele van mindenféle csinos aprósággal, melyek megannyi kegyeletes megemlékezés oltáráldozatai. Ott van a többi közt Jókainé keze, fehér-márványból, egy természeti remek után mintázott művészeti remek, első szobrászvéso alól. Azután mindenféle levélnyomatok, toll- és rajzöntartó, jegyzék-állvány: egész kis muzeum, apró, de értékes csecsebecskékből.

A terjedelmes íróasztal mellett van egy másik álló íróasztal. Kicsike, alig nagyobb egy nagyon kicsi kottatartónál. Éppen csakhoggy elfér rajta az ember félkarja. Ezen mindig van papír, többnyire kék, többnyire ívrét, s írva rá mindenféle ábrakadabra a veres, sárga, zöld, kék czeruzával. A hieroglyphpek titkos jelentését az író csak maga tudja.

Közel az íróasztalhoz, alacsony karosszék mellett van a szobrásműhely. Tulajdonképen csak egy fatál, melynek nyele van. Abban husz-harminczféle véso, kis fűrész, kalapács, kés és elefántcsont.

A szoba egyik falát a könyvtár foglalja el. A bel- és külföldi klasszikusok diszművei mellett saját munkáinak eredeti példányai és idegen fordításai

rajtok. A közelebbi s egy k kamrai tö

A v nehezebbé által, mel szivós kö a cselédk egyetemi a törvény a nevezet nap a vic színlapok kozni, ho elviselhet selés haz teljes ek sával. La detménye zésénél fo ben képe a sajtót jelzője t lyek szü dának e csak ak sürgöss telní sen kell más az a jöv e tömér bejutunk szerüség

Fó ják kez most eg tába me második landó a nagyság volna sz

Me vannak szabadel bol is k hály és jobbolda gok. A magyar Kiváncs így gond abeli jo nek ere igéretel az bizo tását s mitják

M nem ig azon i gas ko fizetésé nemcsa nevelés karszny nitó vo

kilátás mögött ő itt i szemé sőbb, talmaz ajánlot volna s lega köztük az em olyan kórt ve mölcsé amit i ebben tusz, öntött

költöz üdülni s alig lek ne tősége aki az dolgoz ból, t sómat.

tos tu egy kulcsá szület

rajtok. A budapesti kereskedelmi és iparkamara közlelbi ülésében az ügy ismét szönyegre került, s egy kiküldve volt bizottság jelentést tett a kamrai törvény reviziójának módjáról.

A vidéki könyvnyomdák helyzete napról-napra nehezebbé válik, azon monopolizáló intézkedések által, melyeket a magas kormány — úgy látszik — szívós következetességgel hajt keresztül. Most már a cselédkönyvek kiadási jogát is kizárólag az egyetemi nyomdára ruházta, s egyúttal meghagyta a törvényhatóságoknak, hogy ebéli szükségleteiket a nevezett intézetből tartoznak beszerezni. Maholnap a vidéki nyomdák alig fognak mással mint színlapok és halotti cédulák kiállításával foglalkozni, hogy e morzsákból éljenek s fizessék azon elviselhetetlen nagy adót, melyet a közös teherviselés hazafüti kötelessége röv nyakukba, a keneteljes ekzekuczió „memento mori“-jának felmutatásával. Lapunk nyomdájában is csak a hetilap hirdményei tartják a lelket, holott gazdag berendezésénél fogva az idevágó igényeknek minden tekintetben képes megfelelni. Az itteni ipar- és kereskedelem a sajtót alig veszi igénybe — és ez határozott jelzője tengődésének — sőt oly intézeteink is, melyek szükségszerűleg lennének utalva a helyi nyomdának emelkedését elősegíteni, tovább mennek, s csak akkor veszik igénybe munkásságát ha azt a sürgősség parancsolja. Ily viszonyok között követelni sem lehet az egyenlípést, melyet tartanunk kell más intézetekkel szemben, s ha mégis tesszük, az a jövő reményeért történik s azon hitben, hogy e tömérdek viszály egyszerűen mégis megszűnik, s bejutunk a kerékvágásba, melyből a helyzet kényserősége ez időszert ugyan csak kizökentett.

Fütczánk burkolását már közelebb megfogják kezdeni, s amennyiben e nevezetes munkát most egy szakértő, Mikes Gyula mérnök vállalta ment, hisszük: hogy a tavainak nem lesz második kiadása. Megvan határozva a fölhasználandó anyag minősége, azon felül pedig a kövek nagysága is, mely két körülményt eddig sem lett volna szabad szemelől téveszteni.

Megyénk országgyűlési képviselői közül öten vannak a hirhedt bécsi egyezés ellen; és pedig a szabadelvűek közül: — akik egyszersmind a körből is kiléptek: — Mecner Gyula, Kossuth Mihály és Potoczky Dezső; továbbá báró Sennyey Pál jobboldali és Hegedüs László közjogi ellenzéki tagok. A többieknek az idő szert nem kell sem magyar önálló bank, sem pedig külön vámterület. Kíváncsiak vagyunk: vajon választókerületeik is így gondolkoznak-e? s ha nem, fognak-e hangot adni abeli jogos óhajuknak: hogy az annak idején szelnek eresztett nagy hangu program-pontozatok és ígéretek beváltassanak? Hallgatásuk kétségkívül csak az bizonyítaná, hogy Magyarország sarokba szorítását s gyarmati alárendeltséget még nem számítják az utolsó nyomorúságok közé.

Megyénkbeli Egres község iskolai viszonyairól nem igen épületes dogokat irnak lapunknak. Ez azon iskola, — jelzi a tudósító — melyel a magas kormány évenként 200 forinttal járul a tanító fizetéséhez a semmit nem tevésért. Ez a tanító nemcsak, hogy nem képezdevezett egyén, de a nevelésnek még csak a, b, c-jét sem érti, s egy fiarsznyi bizonyítványa sincs arról, hogy valaha tanító volt volna, s mellé minden rosz tulajdonság,

külátás innen a testvérővárosra, a Dunára és a mögöttök elterülő rónára igazán költőnek való. De ő itt inkább csak gazda. Ütet, fákát olt, rózsát szemez, szőlőt homlit, dinnyét termeszt, (amit később, mint a politikai vezércikkirásnál sokkal jutalmazóbb foglalkozást Gyulai Pálnak is figyelmébe ajánlott) s mindezt oly szenvedélyvel, mintha ez volna a tulajdonképi szakmája. Van itt lova, tehene s legalább ötvenféle tyukja. A legfurcsább alakuk köztük olyan kakas, hogy tövises malacznak nézné az ember, ha nem kukurikulna. E tyukok, csirkék olyan tojásokból keltek, amik az állatkertből kerültek. Ritka fajuk. Egy tojás árán két kész tyukot vehetne. Aztán van pompás fajszojője, gyümölcse olyan, mely ritkítja pártját. Bora is kitünő, amit így ajánl a vendégének: „minden művem közt ebben van a legkevesebb víz és a legtöbb, spiritusz, — pedig se az egyikből, se a másikkól nem öntöttem hozzá.“

Nyárára az utóbbi időkben Balaton-Füredre költözik. De nem ám, mint más ember, megpihenni, üdülni a fádalmaktól. Ő ott is dolgozik folyvást s alig van nap, amikor sürgönyök és vaskos levelek ne érkezzenek tőle az itthon hagyott szerkesztőségebe. „Az lenne az én legnagyobb ellenségem aki azt mondaná: no most már ur vagy, nem kell dolgoznod többé. Ha a tollat kivennék kezemből, mindjárt meg is csináltathatnák a koporsómat.“

Ha az ember végig gondol Jókainak bámulatos tulajdonain, elsodálkozik: hogy férnek azok egy emberi lélekbe? És ekkor rájön a rejtély kulcsára: Jókainak két lelke van. Egyik a melylyel született, a másik, amit a felesége hozott tüzhelyére.

mit az Isten három ember közt osztott fel, benne öszpontosul, amennyiben tudatlan, részeges, veszedő és hanyag és ez az ember, ki mint paraszt gazda nem állhatott meg, mint népnevelő a tanfelügyelő ur különös kegyelméből meg van türve, aki különben — az állami felügyelet dicsőségére legyen mondva — már két éve nem volt ez iskola látogatására. Elmondja aztán a tudósító, hogy a katolikus és zsidó-gyermekekre erővel tukanlja Sz. Dávid zsolttárait e tanító, aminek aztán az a következménye, hogy zugiskolákat állítanak a megriadt szülők. A terjedelmes levél végén apostrophálja a kormányközeget e viszaságokért s azoknak gyökérokat abban találja, hogy a községi iskolatanítók nem pályázat útján, de suttyomban választanak, holott, mint az egresinél is hol 200 frt kész pénz, s 15 első osztályu hold földdel van a tanító bonifikálva, mindig akadna szakképzett egyén.

Megkerestettünk a következő sorok közlésére: Tekintetes szerkesztőség! A hozzám intézett sok levélbeli kérdésre, vajlon törvény útján meghagyattott-e, hogy az új mértékeket és sulyokat természetes nagyságban ábrázoló színezett méter táblázatok, valamint az állami központi mértékitelesítő m. kir. bizottságtól kiadott átszámítási táblázatok az üzleti helyiségekben tartassanak, batorokodom a magas belügyminiszteriumtól 58438 sz. a. és a földmívelési, ipar és kereskedelmi miniszteriumtól 1620 sz. a kibocsátott körrendeletekre utalni, a melyekben világosan elrendeltetik: „hogy az új mértékek és sulyokat természetes nagyságban ábrázoló színezett méter táblázatok és nem különben az átszámítási táblázatok, nem csak minden a mértékügyre befolyó közigazgatási közeg részére megszereztesse, hanem azon kívül minden községkaszánál, az iskolában, a lelkész, bíró és jegyző lakásán, hol a nép naponként megfordul, kifüggesztessenek, hanem azon helyeken is, hol adás vevési ügyletek rendszerint köttetnek, mindenki által könnyen hozzáférhető helyen ki legyen függesztve, továbbá, hogy a fentjelzett színezett méter táblázatok darabja 50 krért és az átszámítási táblázatok darabja 3 krért az állami központi mértékitelesítő m. kir. bizottság felügyelete alatt Posner Károly Lajos budapesti papir kereskedő kiadásában megjelentek és ugyanott készletben tartatnak.“ A tek. szerkesztőség ezennel tisztelettel felkéretik, miszerint ezen közlést az 1876-iki év január 1-jével hatályba lépett méter törvény meghonosítása érdekében becses lapjában felvenni sziveskedjék. Kiváló tisztelettel Pozner Károly Lajos.

Tönkrement remények. Amitől gazda közönségünk csaknem másfél hét óta folyvást rettegett, a fagy ma éjjel beköszöntött. Midőn e sorokat írjuk, a csapást még nem ismerjük egész nagyságában, de azon körülmény: hogy a víz fél centimeter vastagra fagyott, a legszomorubb valóra enged következtetnünk. A szüret és dús aratás reményeinek alkalmasint végők van, s ezáltal anyagi helyzetünk is újabb meredélyre jutott, honnét a bukás örvénye már csak pár lépésnyire van. A hideg mais folytonosan tart, s azon körülmény, hogy a felföld hegyei hóval borítvák, csak fokozza a további aggodalmakat.

Jó tanács szülék számára. Az öngyilkosságok napirenden vannak. És e baj hölgyeinknél is nagyon elharapódzott. Nemrég K . . . . . ban egy

A sors különös intézése, hogy a magyarul legszebben író ember a magyarul legszebben beszélő asszony férje legyen. Két ily lélek összehatása, kölcsönös támogatása mellett semmi sem lehetetlen. Megérti egymást a két fenkölt lélek és hatványozza egymás erejét. Jókainé, a magyar drámai művészet páratlan s eddig még meg se közelített alakja, a színpadon büszke fejedelmi nő, otthon a leggyöngédebben szerető feleség, a tüzhely őrangyala, — ez az, aki a költő szellemének azt a rendkívüli nyugalmat adja viharos körülmények között, ruganyosságot s bámulatos tetterőt kölcsönöz neki minden körülmény közt. A magánélet e harmóniája szüli meg azt a harmóniát, amit s a miében a külső világ gyönyört talál, költői műveiben.

Már évek előtt megirta róla egy „jó orru kritikus,“ hogy Jókai már kiirta magát, fantáziája megcsökent, tárgyaiból kifogyott. Jókai azzal felelt rá, hogy száz novellára hirdetett előfizetést egyszerre. Megis irta valamenyt, és azóta százat s tiz-tizenöt hat-nyolcz kötetes regényt. És még nem irta ki magát.

Szomoruan kelle tapasztalnia, hogy dülnek ki egymás után azok, akik szépirodalmunk Par-nassusának lakói voltak s mint marad helyök ijesztő üresen. Még epigonok se jönnek a régi nagyok helyére.

Hátha ez csak alkalom hiány, hátha ez csak természetes tüneménye szomorú irodalmi viszonyainak, a hol egy eredeti regény nyomtatott ivért, a fordításért három forintot fizetnek. — „Mikor Pestre jöttem, mondá, nem volt se nevem, se ajánlatom, se pártfogóm. Tizenkilenc éves gyerek voltam s beállítottam Hartlebenhez, és az olvasat-

fiatal leány szobaleányával ölte meg magát. Ez alkalomból egy k . . . . . ügyvéd következő jó tanácsokkal szolgál a szülőknek: „Tanítsátok meg a leányokat tápláló ételt főzni, mosni, vasalni, harisnyát kötni, ruhájokat szabni és megkésztetni, tanítsátok meg kenyeret sütni és arra, hogy jó konyha mellett sokat megtakaríthatni orvoson, gyógyszer-táron. Magyarazzátok meg nekik, hogy egy forintban 100 krajczár van, s hogy csak az gazdálkodik jól, ki kevesebbet ad ki, mint bevesz. Értessétek meg velök, hogy egy megfizetett karton ruha szebben áll, mint az a dösságra csináltatott bársony vagy selyem: hogy a kendőzött arc meg sem állhat ott, hol az ártatlanok érintetlen kerek, üde arca legkedvesebb vendég. Tanítsátok egyszerű, egészséges, józan gondolkozásra, önbizalomra, önégyre és munkásságra; továbbá arra, hogy egy becsületes kézműves, ingujj és kötényvel, egy fillér nélkül is többet ér, mint egy egész tucet, gazdagon öltözött, előkelő naplopó. Tanítsátok kerti munkára és a természet örömeinek élvezésére. — Oktassátok őket arra, hogy a séta egészségesebb a kocsiútnál. Végre tanítsátok meg arra, hogy a házasság szerencséje a férjnek sem külső szépségétől, sem pénztől, hanem jellemétől függ. Ha őket erre megtanították, s megértették, ha idejük eljön, adjátok őket férjhez. Ne féljete, nem fogják magukat a Dunába ölni.“

Találmány a ruha szabás terén. Angyal Márton, budapesti lakos egy egészen új ruhaszabási módszert talált föl, mely könnyen felfogható, s mindenkit képesít, hogy bármely testnagyságra úgy férfiak, valamint nőknél is könnyen és pontosan mértéket vehessen. Hogy ezen új találmány mentől inkább terjedjen, a feltaláló saját lakásán, Budapest, gyár-utca 7. szám vásár- és ünnepnapokon a szabó-tanonczok ingyen oktatásban részesülnek.

Gyászjelenté. Hódoly Mária úgy a maga mint gyermekei Feri, Berta, Ilonka nevében fájó szívvel jelenti, hogy Varga Ferencz hű és szeretett férje 49 éves korában, boldog házasságuk 23-ik évében Ricsén a halottas szentségek ájtatos felvetele után május 14-én reggeli 1/2-egy óraker hosszas és fájdalmas betegség folytán a halál áldozata lett. Hült tetemei folyó hó 19-án d. u. 3 óraker fognak a római kath. szertartás mellett az örök nyugalomnak átadatni. Legyen csendes a hű férj és gondos atya siri álma!

A „Magyarország és a Nagyvilág“ 20. száma következő érdekes tartalommal jelent meg. Szöveg: † Gr. Teleky Domokos. — Isten háta megett. Beszély a palócz népeletből. (Tólvölgyi Titusz.) Folyt. — Enid. Király-idyll. Tenysontól. (Csukássy József.) Folyt. — A növények vándorlása. (Mark.) — A fővárosból: Kincses ut. (Porzó.) — Irodalmi levelek. (L. F.) — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szó-rejtvény. — Szerkesztői üzenetek. R a j z o k: † Gr. Teleky domokos. — A kóklér halálála. — Budakörnyéki svábok májusi ünnepe. — Máltai papok. — Előfizetési díj: Negyedévre 2 frt 50. — Félévre 5 frt. — Egész évre 10 frt.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMÉR.

lanul megvette első regényemet a „Hétköznapot“ 360 frtért. Tizenöt forint esett egy ivre, — abban az időben. Most neves író se kap annyit. — Alkalmat kell nyitni az arra való tehetségeknek, hogy fejlődjenek s a ki költőnek, írónak született, ne legyen irnok és hirlaphajhász a politikai lapok száraz malmában, mely minden Pegazusnak szárnyát szegi s igavonó lovat csinál belőle. Kisértjük meg, hátha segíteni lehetne ezen a bajon s újra alkalmat nyitni a szépirodalom fellendítésének.“

Ez a legújabb terve. Ha hozzá lát létesülni is fog az, mint minden, a mihez eddig hozzálátott. Egy oly szózat, aminő az övé, bizonyára rezgésbe hoz minden költői ideget, ha van még költői ideg ebben a nemzedékben. Pedig hisszük, hogy van. S ha egyszer azt mondja majd, hogy „zengjen a ki zenghet,“ bizonynyal nálunk is megnépesülnek újra a magyar. Helikon elpusztult berkei s mi talán egy oly mozgalmat találunk megindulni szavára, mely a Kazinczy korszak szellemi erőfeszítésének párja leend.

Miért ne? Van még tán lélek e hazában, a mely csak arra vár, hogy meggyújtassék s akkor fáklként lobog. S ki gyujtsa fel más, ha Jókai lánglelke nem?

Azért üdvözöljük e legújabb szándokában s kívánjuk: találja meg érte jutalmát abban, hogy az életre hívott eredmény haladja tul messze azt a reményt, melyet hozzá kötött s még életében érde meg a nemzet amax elismerését, hogy a forradalomutáni hanyatlásnak indult magyar szépirodalomnak ő volt ujáteremtő reformátora.

